

**ДМИТРИШИН М.В.
ДМИТРИШИН Р.І.
РУСИН Р.С.**

СТРАХУВАННЯ

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬК
НАІР
2024**

ББК 65.9(4Укр)26я7
УДК 368:519
Д 53

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника, протокол № 7 від 28 червня 2024 р.*

Рецензенти:

Шарин С.В. – доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Стецько М.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету.

Дмитришин М.В., Дмитришин Р.І., Русин Р.С.

Д 53 Страховання: Навчальний посібник. – Івано-Франківськ, НАІР, 2024. – 272 с.

ISBN 978-617-8011-84-0

Навчальний посібник містить теоретичний матеріал всіх розділів класичного курсу страхування, питання для самоперевірки, самоконтролю і самоаналізу, тестові завдання, питання і задачі для практичних занять, термінологічний словник, перелік питань для самостійного опрацювання, індивідуальні завдання і теми рефератів.

Для студентів закладів вищої освіти.

ББК 65.9(4Укр)26я7
УДК 368:519

ISBN 978-617-8011-84-0

© М.В. Дмитришин,
Р.І. Дмитришин,
Р.С. Русин, 2024

Передмова

Навчальний посібник підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Страховання» практичної та професійної підготовки студентів і має на меті формування у студентів знань з теорії та загальної практики здійснення страхування фізичних та юридичних осіб.

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- формування у студентів вміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- сприяння розвитку здатності студента розрізняти і порівнювати основні економічні категорії дисципліни;
- вивчення методів оцінки страхового ризику;
- вивчення методів оцінки фінансових результатів і фінансової стійкості страхової компанії;
- дослідження проблем низької довіри юридичних і фізичних осіб в Україні до страхових компаній тощо.

Посібник містить опорний конспект лекцій до кожної із тем; перелік питань, що виносяться на обговорення під час практичних занять; питання для самоперевірки, самоконтролю і самоаналізу; тестові завдання; питання для практичного виконання і задачі; термінологічний словник; перелік питань, що виносяться на самостійне опрацювання; методичні вказівки із виконання індивідуальних завдань та теми рефератів.

Навчальний посібник може бути корисним для викладачів, студентів закладів вищої освіти, слухачів системи перепідготовки кадрів і післядипломної освіти, співробітників страхових компаній та інших зацікавлених осіб.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
<hr/>	
Розділ 1. Сутність, принципи та роль страхування	4
1.1. Необхідність страхового захисту та його форми	4
1.2. Страхування як економічна категорія	5
1.3. Функції страхування	6
1.4. Суб'єкти та об'єкти страхування	7
1.5. Принципи страхової діяльності	9
1.6. Роль страхування у системі економічних відносин	11
<i>Контрольні питання</i>	11
<i>Тестові завдання</i>	13
<i>Термінологічний словник</i>	16
<i>Завдання для практичного виконання</i>	18
<i>Задачі</i>	18
<hr/>	
Розділ 2. Класифікація страхування	20
2.1 Основні підходи до класифікації страхування	20
2.2 Класифікація страхування за об'єктами	22
2.3 Форми проведення страхування	24
2.4 Система страхування та франшизи	25
<i>Контрольні питання</i>	27
<i>Тестові завдання</i>	29
<i>Термінологічний словник</i>	32
<i>Завдання для практичного виконання</i>	35
<i>Задачі</i>	35

Розділ 3. Страхові ризики та їх оцінка	37
a. Поняття та економічна суть страхових ризиків	37
b. Класифікація та оцінка ризиків у страхуванні	38
c. Управління страховими ризиками	40
<i>Контрольні питання</i>	41
<i>Тестові завдання</i>	43
<i>Термінологічний словник</i>	46
<i>Завдання для практичного виконання</i>	48
<i>Задачі</i>	48

Розділ 4. Страховий ринок	50
a. Поняття страхового ринку та його структура	50
b. Страхові посередники, їх роль на страховому ринку	51
c. Маркетинг у страхуванні	52
d. Договір страхування: поняття, основні умови та його зміст	54
<i>Контрольні питання</i>	55
<i>Тестові завдання</i>	57
<i>Термінологічний словник</i>	60
<i>Завдання для практичного виконання</i>	62

Розділ 5. Страхова організація	63
a. Організаційні форми страховиків	63
b. Структура страхових компаній	64
c. Об'єднання страховиків та їхні функції	65

<i>Контрольні питання</i>	65
<i>Тестові завдання</i>	67
<i>Термінологічний словник</i>	71
<i>Завдання для практичного виконання</i>	73

Розділ 6. Державне регулювання страхової діяльності	74
а. Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності	74
б. Функції державного регулятора страхової діяльності	75
с. Ліцензування страхової діяльності та контроль за її проведенням	77
<i>Контрольні питання</i>	77
<i>Тестові завдання</i>	80
<i>Термінологічний словник</i>	83
<i>Завдання для практичного виконання</i>	84

Розділ 7. Особисте страхування	85
а. Економічний зміст та класифікація особистого страхування	85
б. Страхування життя	88
с. Страхування від нещасних випадків	89
д. Медичне страхування і його розвиток в Україні	92
<i>Контрольні питання</i>	94
<i>Тестові завдання</i>	95
<i>Термінологічний словник</i>	99
<i>Завдання для практичного виконання</i>	100

<i>Задачі</i>	101
---------------	-----

Розділ 8. Страховання майна	103
8.1. Загальна характеристика майнового страхування: економічний зміст, об'єкти та види страхування майна	101
8.2. Основні умови та порядок страхування майна юридичних осіб	103
8.3. Страховання транспортних засобів і вантажів	107
8.4. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств	111
8.5. Страховання майна фізичних осіб	114
<i>Контрольні питання</i>	115
<i>Тестові завдання</i>	117
<i>Термінологічний словник</i>	120
<i>Завдання для практичного виконання</i>	122
<i>Задачі</i>	122

Розділ 9. Страховання відповідальності	125
9.1. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності	125
9.2. Страховання цивільної відповідальності власників транспортних засобів	128
9.3. Страховання відповідальності перевізників	129
9.4. Страховання професійної відповідальності	130
9.5. Страховання відповідальності позичальника за непогашення кредиту	132

9.6. Страховання відповідності за нанесення екологічних збитків (екологічне страхування)	133
9.7. Інші види страхування відповідальності.	136
<i>Контрольні питання</i>	139
<i>Тестові завдання</i>	141
<i>Термінологічний словник</i>	145
<i>Завдання для практичного виконання</i>	146
<i>Задачі</i>	147

Розділ 10. Перестраховання і співстраховання	149
а. Необхідність та значення перестраховання	149
б. Сутність перестраховання та його розвиток в Україні	149
в. Методи перестраховання	152
г. Форми проведення перестраховувальних операцій	154
д. Співстраховання та механізм його застосування	156
<i>Контрольні питання</i>	157
<i>Тестові завдання</i>	159
<i>Термінологічний словник</i>	162
<i>Завдання для практичного виконання</i>	164
<i>Задачі</i>	165

Розділ 11. Доходи, витрати та фінансові результати страховика	167
11.1. Особливості фінансово-економічної діяльності страховика	167
11.2. Склад та економічний зміст доходів страховика	168

11.3. Склад та економічний зміст витрат страховика	170
11.4. Фінансові результати страховика	172
11.5. Оподаткування страховиків	172
<i>Контрольні питання</i>	174
<i>Тестові завдання</i>	176
<i>Термінологічний словник</i>	179
<i>Завдання для практичного виконання</i>	181
<i>Задачі</i>	182
<hr/>	
Розділ 12. Фінансова надійність страхових компаній	184
12.1. Поняття фінансової надійності страховика,	184
12.2. Умови забезпечення платоспроможності страховика.	186
12.3. Страхові резерви та порядок їх формування.	187
12.4. Оцінка фінансового стану страховика.	188
<i>Контрольні питання</i>	189
<i>Тестові завдання</i>	191
<i>Термінологічний словник</i>	195
<i>Завдання для практичного виконання</i>	197
<i>Задачі</i>	198
<hr/>	
<i>Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання</i>	199
<i>Тематика рефератів</i>	211
<i>Тематика самостійної роботи студентів</i>	215
<i>Перелік рекомендованих джерел літератури</i>	217
<i>Предметний покажчик</i>	228
<i>Додатки</i>	230
<hr/>	

Навчальне видання

Дмитришин Марта Василівна
Дмитришин Роман Іванович
Русин Роман Семенович

«СТРАХУВАННЯ»
Навчальний посібник

ISBN 978-617-8011-84-0

Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Gambia
Умовн. друк. арк. 15,81
Наклад 100 примірників
Зам 05/07/24

ВИДАВНИЦТВО
«НАІР»

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
тел. (034) 250-57-82, (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції № 4191 від 12.11.2011 р.